

Det internationella systemet - tre olika perspektiv

Inledning

Som hastigast gick jag igenom två olika synsätt på hur det internationella systemet fungerar. Jag tänkte att följande lilla uppställning skulle kunna vara av värde. I boken finns ett tredje perspektiv representerat som jag inte har talat om på lektionen, men som här finns med.

Internationella anarkin

I denna skola betonar man att det internationella systemet saknar överordnade instanser. Det finns inga lagar - laglöshet råder - vilket givit skolan sitt namn. Den kallas även realismen eller traditionalismen.

Eftersom det inte finns några lagar måste varje land själv sköta om sina egna intressen. Den nationella säkerheten kommer att stå i fokus.

Nationell säkerhet fordrar militär styrka då:

- Makt är förmågan att bestraffa.
- Staterna är de viktiga aktörerna. Det är endast de som har makt.
- Stormakterna (dvs de militära stormakterna) är viktiga eftersom de har mycket makt
- Aktörerna agerar rationellt.
- Det är svårt att samarbeta då alla främst tar hänsyn till sina egna nationella intressen.

Fred blir med detta synsätt enbart en fråga om frånvaro av fred. Något annat blir svårt att uppnå eftersom systemet är instabilt.

Under kalla kriget präglades politiken hos supermakterna av detta synsätt.

Interdependens

I denna skola menar man att världen genomgått stora förändringar som skapat ett större beroende mellan världens stater. Interdependens betyder ungefär ömsesidigt beroende.

Man menar också att det har utvecklats spelregler som alla stater numera följer.

Staterna är mer beroende av varandra nuförtiden. Råvaror och handel har internationaliserats.

Det finns fler aktörer än stater. Inom vissa områden har t.ex organisationer större makt än en stat. Dessa aktörer finns uppräknade och beskrivna i er bok. Man bör dock ha klart för sig att även i interdependensskolan kvarstår staterna i allmänhet som de viktigaste aktörerna.

Det är icke allena den militära styrkan som bestämmer vem som har makt. Istället kommer makten att fördelas olika beroende på inom vilket område man tittar. När det gäller bilhandel kanske Japan är mäktigast. I datorfrågor kanske Microsoft har större makt än någon stat. Den militära maktens betydelse har också minskat, framför allt till förmån för ekonomisk makt, menar man.

Vissa globala frågor - t.ex miljön - har gjort länderna mer beroende av varandra och

kräver att man samarbetar.

Fred, med detta synsätt, bör vara samarbete.

De flesta krig är numera inbördeskrig

I boken kallas denna modell världssamhällemodellen.

Världssystemmodellen

I boken finns en tredje modell som jag i skrivande stund inte har talat om på lektionerna. Den heter i bokens variant världssystemmodellen. Den är en i all huvudsak marxistisk teori från 1970-talet (?) som behandlar begrepp som centrum och periferi, och som i mina okunniga ögon framförallt handlar om hur länder och regioner utvecklas. Den utgör en motpol till en liberal moderniseringsteori.

Denna modell anknyter nära till begreppet **strukturellt våld** som jag snart ska förklara.

